

Тема 36 - Североизточен придунавски икономически район

Публикувано от Simonsita на 20.02.2010

ТЕМА 36 СЕВЕРОИЗТОЧЕН ПРИДУНАВСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ РАЙОН

Оформянето на територията на Североизточния придунавски регион се извършва под въздействието на благоприятното му географско положение и взаимното допълване на различните му части в демографско, природно и стопанско отношение. За стабилността на междуселищните връзки в региона допринася дългогодишното съществуване в сегашните им граници на административните области Русе, Силистра, Разград и Търговище, макар и под наименованието “области”.

I. Географско положение, граници и териториален обхват.

Североизточният придунавски регион има територия с площ $10827,5\text{km}^2$ или 9,8% от територията на България. Той обхваща части от ясно обособени природни области в Североизточна България - Лудогорието, Добруджа, крайдунавските низини, Дунавската равнина, Предбалкана и Стара планина. Това разнообразие допринася за взаимното допълване в природно и стопанско отношение на отделните му части, което е благоприятен фактор за цялостното му развитие. През територията му преминават важни за страната транспортни трасета /ж.п. линиите Русе-В.Търново-Кърджали-Подкова, Русе-Каспичан-Варна, Самуил-Силистра и шосейните пътища Плевен-Русе, В.Търново-Русе, Русе-Силистра/. В Русе се намира единственият мост на река Дунав в българо-румънския участък на реката, който свързва България със страните в Централна и Западна Европа. През последните 4 години функционира и фериботна връзка между Русе и Гюргево за товарни автомобили. Излазът на Дунав определя до голяма степен гравитацията на региона към тази естествена граница. Всичко това определя благоприятното транспортно-географско положение на територията му. Същевременно политико-географското му положение през последните 10 години претърпява значителни промени с разпадането на Варшавския договор и войните в Югославия. Във връзка с възможностите на реката за транспорт и като водоизточник, по крайбрежието ѝ са

концентрирани едни от най-големите промишлени предприятия в региона /в Русе и Силистра/.

Източната граница на региона със Североизточния приморски регион е условна, тъй като тя не е ясно очертана в природно отношение и по отношение на междуселищните връзки. Тази граница обаче не е пречка за транспортните връзки между двата региона и това влияе благоприятно върху стопанските им връзки.

На юг регионът граничи с Югоизточния регион. Границата им минава през Предбалкана. Връзките с Югоизточния регион и цяла Южна България се осъществяват основно през проходите "Вратник" и "Котленски".

На запад регионът граничи със Северния централен регион. През тази граница преминават важни за страната и региона транспортни връзки като ж.п. линиите от София за Варна и от Русе за Г.Оряховица, автомобилните пътища от София за Русе и Варна и др. В тази връзка западната граница на региона също може да бъде определена като условна, тъй като междуселищните връзки през нея са твърде интензивни.

В крайна сметка може определено да се каже, че географското положение и възможностите на границите на Североизточния придунавски регион са благоприятна предпоставка за неговото развитие.

II. Природни условия и ресурси.

Те оказват силно влияние върху стопанското и демографското развитие на Североизточния придунавски регион.

1. Релеф.

В общи линии релефът може да бъде характеризиран като равнинно-хълмист, тъй като територията на региона е разположена в Дунавската равнина и Предбалкана. Максималната височина е 501м в Самуиловските височини /Лудогорието/. От север на юг могат да бъдат проследени следните релефни форми:

А./ Крайдунавски низини - Побрежието, Попино-Гарванска и Айдемирска. Те предлагат благоприятни условия за земеделие и строителство. Голяма част от територията на тези низини са пресушени блата и заливни тераси. Стръмните им брегове на места са предпоставка за развитието на ерозионни процеси. Средната надморска височина в тази част от региона е около 40-50м.

Б./ **Височини /ридове/**. Такива са Разградските, Самуиловските, Поповските и Антоновските. Протичащите през тях реки създават долинни разширения, които са благоприятни за земеделие и транспортно строителство.

В./ **Хълмиста равнина** представляват Лудогорието и Добруджа. В тях се образуват каньоновидни долини и множество суходолия.

Като цяло релефът в територията на региона може да бъде определен като благоприятен и позволяващ развитието на механизизирано земеделие, транспортно и промишлено строителство. От друга страна равнинния му характер и отвореността на територията му на североизток дава възможност за нахлуването на студени въздушни маси през зимата.

2.Полезни изкопаеми. Те са ограничени в количествено и качествено отношение, което е отражение на геоложкия строеж на територията на региона. Със стопанско значение са находищата на **каолин и кварцов пясък** /Ветово и Сеново/, **облицовъчен варовик** /селата Пиргово и Красен/, **огнеупорни и обикновени глини, пясък и чакъл** /извличат се от река Дунав/. Тези полезни изкопаеми са база за развитието на добивни промишлени отрасли и дейности, на стъклопроизводството, керамичната промишленост, порцеланово-фаянсовата промишленост и други обработващи промишлени отрасли.

3.Климатични условия и ресурси.

Територията на Североизточния придунавски регион попада в умерено-континенталната климатична област, което определя параметрите на климатичните компоненти. Средните годишни температури са между 11 и 12⁰С, като те са по-високи в Дунавското крайбрежие в сравнение с температурите във вътрешността на региона. Отвореността на територията на североизток и отдалечеността от Черно море са фактори за засиления континентален характер на климата в региона, който се изразява в по-студените зими и по-горещите лета в сравнение с други региони на България.

Средните количества на валежите в региона са около 550мм/м², като в крайдунавските низини достигат над 600мм/м², докато в Лудогорието спадат под 500мм/м². Максимумът на валежите е в началото на лятото, но често в края на този сезон има засушавания, поради което се налага изкуствено напояване на много култури.

Преобладаващите ветрове в региона са от североизток. Поради равнинно-хълмистия характер на релефа, през зимата тези ветрове водят до отвяване на

снежната покривка на посевите, а през пролетта и есента предизвикват активизирането на ветровата ерозия на черноземните почви. В Лудогорието и Добруджа през зимата чести са снежните бури и навяването на преспи, които ограничават транспортните връзки в региона. Това налага създаването на полезащитни пояси.

4.Водни ресурси.

Като цяло те са силно ограничени. Със стопанско значение са водите на реките Дунав, Янтра и Русенски Лом. Водите от Дунавската речна тераса се използват както за напояване, така и за питейни нужди. Реките в Добруджа и Лудогорието /Царацар, Сенковец, Топчийска, Тича, Врана и др./ често пресъхват през летните месеци, поради което стопанското им значение е минимално.

Повечето реки в Североизточния придунавски регион имат дъждовно-снежен режим на подхранване с максимум на оттока в началото на лятото и минимум в началото на есента. Използването на водите им е ограничено, поради силната им замърсеност.

Основен ресурс за региона са водите на река Дунав, които се използват както за напояване, така и за транспорт, риболов, за технологични нужди и др.

5.Почвени ресурси.

Релефът, климатичните условия, водите и геоложкият строеж до голяма степен предопределят разнообразието на почвите в региона. Най-голямо разпространение имат черноземите, сивите и тъмносиви горски почви. В разпространението на различните типове почви в региона се отбелязва изразена зоналност /височинна и териториална/.

В крайдунавските низини са разпространени **алувиално-блатните почви**. Върху тях вирее единствено естествена блатна растителност.

По долините на реките са разпространени **алувиално-ливадните почви**, върху които се отглеждат основно зеленчуци, технически култури и овощия.

Черноземите са най-разпространеният тип почви. В региона се срещат редица техни разновидности /излужени, оподзолени, карбонатни и др./. Черноземи има в Русенско, Добруджа и Лудогорието и върху тях се отглеждат зърнени и технически култури.

Сивите и тъмносиви горски почви са разпространени в Лудогорието, Предбалкана и Добруджа при по-голяма надморска височина. Върху тях виреят зърнени култури, лозя и овощия. Те се нуждаят от наторяване, поради по-ниското

им съдържание на хумус.

6.Горските ресурси на Североизточния придунавски регион са силно ограничени, поради почвено-климатичните условия. Площта на горите е едва 18% от територията му и те имат ограничени ресурси. Преобладаващата част от горите са широколистни /дъб, габър, липа и др./. По поречията на реките има ограничени формации от върби и тополи, които са без стопанско значение. В региона се срещат и ограничени масиви иглолистни тори, които са изкуствени насаждения. В Добруджа и Лудогорието са създадени полезащитни пояси от широколистни дървесни видове. Като цяло Русенска и Силистренска области имат сравнително по-ограничени горски ресурси в сравнение с Разградска и Търговишка области.

III.Демографска ситуация.

Населението на региона наброява 741749д. или 9% от това на България. През периода 1934-1988г. неговата численост нараства от 710000 на 850000д., което се дължи основно на стопанското развитие на Русе, Силистра и останалите по-големи селища в региона. През последните 10 години то намалява с над 90000д. главно за сметка на емиграциите към Турция и Западна Европа и ограничаването на възпроизводствените му ресурси. Най-слабо е намалението на жителите на Русенска област, което се дължи основно на относително по-голямата им етно-конфесионална еднородност.

Под влиянието на демографски, стопански и редица други фактори, населението на региона е неравномерно разпределено по територията му. На територията на Русенска област живеят над 37,4% от жителите на региона, докато в Търговишка област живеят едва 19,6% от тях.

Средната географска гъстота на населението е 68,5д./км², като стойностите ѝ са между 54д./км² в Силистренска и над 100д./км² в Русенска област. Най-населени са общините на по-големите градове в региона /Русе, Силистра, Разград и Търговище/. Средната географска гъстота на населението им е над 100д./км², а в Русенска община - над 450д./км². Същевременно най-обезлюдени са териториите на общините Антоново, Алфатар, Кайнарджа и други, където средната географска гъстота на населението е под 20д./км².

Различните природни и стопански условия определят и значителните различия в разпределението на населението по височинни пояси. Основната част от жителите на Русенска област обитават територии с надморска височина до 100м, докато населението на Търговишка област е концентрирано във височинния пояс 300-500м.

При новите стопански условия в България, през последните 10 години делът на градското население бързо се променя. През 1985г. то е 54,6% от цялото, докато

през 1991г. делът му достига 57,6%. Това нарастване се дължи на емиграциите на етнически турци от региона, които в по-голямата си част са жители на селски райони. През последните 6-7 години делът на градското население бързо спада до 54,6%, вследствие на миграциите към селата във връзка с нарастващата безработица в градовете от региона. С максимален дял на градското население изпъква Русенска област (над 70%), което се дължи на привлекателността на град Русе и изчерпването на демографските ресурси в селата на областта. С минимален дял градско население се отличават Силистренска и Разградска област (около 50%), поради етно-културните особености на населението им, благоприятните условия за земеделие и по-слабата привлекателност на градовете.

Полово-възрастовата структура на населението в Североизточния придунавски регион до голяма степен отразява етно-културните му особености и социално-икономическите промени през последните 10 години. Мъжете са около 49% от населението, като делът им през последните няколко години намалява, поради емиграциите и значителното спадане на раждаемостта. Мъжете са над 50% от населението на общините Завет, Бяла, Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Тутракан, Антоново, което отразява по-благоприятната му възрастова структура.

Делът на лицата в подтрудоспособна възраст (около 20%) е над средния за България, а делът на лицата в пенсионна възраст (23,2%) е под средния за страната. Това доказва, че населението в региона има по-големи трудови и възпроизводствени възможности в сравнение с други региони от страната. Между областите в региона съществуват също значителни различия. С по-благоприятна възрастова структура е населението в Търговишка и Разградска области, докато с най-застаряло население е Русенска област. С най-застаряло население в региона са общините Алфатар, Борово, Две могили, Иваново, Ценово и др.

Населението в региона се отличава и по отношение на образователната си структура. Делът на лицата с висше и полувисше образование е значително по-висок от средния за страната, като това се отнася преди всичко за областите Разград, Силистра и Търговище. Това е отражение и на етно-културните му особености. Делът на етническите турци в областите Разград, Силистра и Търговище е между 33% и 48%, а в Русенска област - 12%. В региона живеят 27,3% от турците и 11,2% от циганите в България. Това до голяма степен определя и особеностите в естественото възпроизводство и миграционната подвижност на населението през последните 10 години.

Емиграциите и бързото влошаване на възрастовата структура през последните 10 години довеждат до намаляване на брачността (едва 3,8‰), която е по-висока само от Северозападния регион. Същевременно през този период бързо нараства разводимостта (1,2‰), която е по-ниска единствено от тази в Северния централен

регион.

Тези негативни тенденции през последните години определят и бързото спадане на раждаемостта в Североизточния придунавски регион (7,8‰). Стойностите ѝ са по-ниски от тези в Югоизточния, Североизточния приморски и Западния Тракийско-Родопски региони. Регионът е единственият в страната, в който селското население има по-висока раждаемост от градското. С най-ниска раждаемост са общините Иваново, Ценово и Две могили, докато с максимална раждаемост е населението в общините Дулово, Самуил, Опака и др. Основната част от родените в региона (72,3%) са в Русенска, Разградска (8,6%), Търговишка (10,7%) и Силистренска (7,1%) общини.

Бързото застаряване на населението в региона през последните 10 години е основният фактор за нарастването на смъртността. Стойностите ѝ (14,8‰) са по-високи от средните за страната и по-ниски единствено от тези в Северозападна и Северна Централна България. Смъртността на селското население в региона е под средната за страната, докато свмъртността в градовете е над средната за България. Това до голяма степен се дължи на сравнително по-слаборазвитата здравна мрежа в региона и запазването на демографските ресурси в селските райони на областите Силистра, Търговище и Разград. Като потвърждение на това е и високата детска смъртност (15,2‰), която е по-ниска единствено от тази в Югоизточния регион. Същевременно нивото ѝ е почти равно в градовете и селата от региона, което потвърждава извода за недоброто състояние на здравната мрежа.

Като резултат от негативните тенденции в естественото възпроизводство на населението в Североизточния придунавски регион, естественият му прираст (7,0‰) е с по-малки отрицателни стойности единствено в сравнение със Северозападния и Северен централен регион. С максимални отрицателни стойности е естественият прираст на населението в общините Иваново, Борово, Попово, Ценово и други, където стойностите му са 2 и повече пъти по-високи от средните за региона. Това е доказателство за напреднал процес на депопулация в посочените общини, дължащ се до голяма степен и на повишената миграционна подвижност на населението през последните 10 години. През периода 1989-1991г. регионът е дал максимален брой емигранти /около 74000д./. Тази емиграция е предимно на жители от Търговишка и Разградска област. Именно емиграциите довеждат до бързото влошаване на полово-възрастовата структура на населението в региона и влошават демографската ситуация в него. През последните 5-6 години емиграциите значително намаляват, но все още е значителен броят на емигрантите. През този период бързо нарастват изселванията към други региони, причина за което е спадът в икономиката и нарастващата безработица. Днес в региона живеят 13,5% от безработните в страната, като по този показател той отстъпва единствено на Западния Тракийско-Родопски регион.

Негативните тенденции в демографското и стопанското развитие на региона определят и бързото намаляване на заетите лица в него. Днес на неговата територия живеят около 8,3% от всички заети в страната. Поради специфичните условия за стопанска дейност и етно-културните особености на населението, регионът се отличава с по-висока от средната за страната заетост в селското стопанство, транспорта и по-ниска заетост в промишлеността и други стопански отрасли.

IV. Селища и селищна мрежа.

Селищната мрежа в Североизточния придунавски регион е изградена от 502 селища /22 от които са градове/. Те са неравномерно разпределени. В Русенска област селищата са едва 83, докато в Търговишка - 188. Тези различия се дължат на различията в природните условия /Търговишка област обхваща части от Предбалкана, където селищната мрежа е изградена от много на брой, но малки по население селища, поради недостига на обработваема земя в миналото/. До 1996г. 21 селища имат статут на махали /главно в Търговишка област/. Гъстотата на селищната мрежа е 4,6селища/100км². Тя е по-ниска от средната за страната, поради благоприятните условия за земеделие в региона.

Средната населеност на 1 селище е 1478д. /3338д. в Русенска, 1302д. в Силистренска, 1467д. в Разградска и едва 773д. в Търговишка област/. Този

показател отразява условията за труд и обитаване в отделните области от региона.

Средната населеност на градовете в региона е 18395д., при 23320д. за страната. Преобладават много малките градове /с население под 10000ж./. Такива са 1/3 от всичките в региона. Най-малки са Антоново /1968ж./, Алфатар /2227ж./, Главиница /2200ж./, Сеново /1914ж./ и др.

До 25000ж. имат 4 града – Бяла /10600ж./, Исперих /10600ж./, Попово /19135ж./ и Тутракан /10800ж./.

До 50000ж. имат само 3 града – Силистра /44790ж./, Разград /41150ж./ и Търговище /39900ж./. Единствено град Русе /166470ж./ има над 100000ж.

Поради безработицата в Североизточния придунавски регион, повечето градове бързо намаляват населението си през последните години и се характеризират с изчерпани демографски ресурси. Доказателство за това е фактът, че положителен естествен прираст има населението единствено в Антоново, Омуртаг и Главиница, а отрицателно миграционно салдо имат, дори и областните центрове.

Средната населеност на селата в региона е само 702д. По-големи села /над 3000ж./ са Глоджево, Смирненски, Щръклево, Мартен, Николово, Айдемир /над 9000ж./, Калипетрово, Сливо поле. Селата Айдемир и Калипетрово /Силистренско/ са най-големите по население селски селища в България. Основната част от селата в региона обаче са с население под 500д., което отразява сравнително неблагоприятните условия за живот и труд в тях.

В административно отношение селищата са групирани в 4 области и 27 общини /7 в Разградска, 8 в Русенска, 7 в Силистренска и само 5 в Търговишка област/.

Особеностите в селищната мрежа на региона отразяват различните природни, стопански и демографски условия в отделните му части както в миналото, така и днес.

V.Стопанство.

Стопанският облик на Североизточния придунавски регион се променя значително през последните 50 години, когато са построени огромната част от промишлените предприятия на територията му. Днес в него са регистрирани 34395 активни стопански субекта или 7,7% от всички в България. Около 50% от тях са в сферата на търговията и общественото хранене. Значителен е броят им и в транспорта, образованието и другите обслужващи отрасли и дейности.

Развитието на Първичния икономически сектор в региона е благоприятствано от наличие на нерудни полезни изкопаеми /каолин, кварцов пясък, облицовъчен

варовик, глина, инертни материали/ и благоприятните почвено-климатични условия. В тази връзка селското стопанство е водещ отрасъл на Първичния /добивен/ сектор.

Добивът на нерудни полезни изкопаеми и специализацията в селското стопанство определят и развитието на съответни преработващи отрасли и дейности от Вторичния икономически сектор - ХВП, стъкларска, порцеланово-фаянсова промишленост, строителство и др.

От Третичния сектор водещ е транспортът и предимно автотранспортът. Регионът не разполага със значителни природни и антропогенни ресурси за развитието на туризъм.

1.Водещ стопански отрасъл е **промишлеността** /добивна и обработваща/. Тя дава 6,4% от промишлената продукция в страната или над 3 пъти по-малко в сравнение с Югоизточния регион. Частният сектор произвежда около 25% от ОПП в региона.

Водещи промишлени отрасли са ХВП, ХП, машиностроене, стъкларска и електротехническа и електронна. Както и в останалите региони от страната, териториалната организация на промишлеността е нерационална, тъй като основната част от предприятията са концентрирани в Русе и останалите областни центрове.

A/.Водещ промишлен отрасъл е **хранително-вкусовата промишленост**, която дава над 21% от ОПП в региона и около 9,5% от продукцията на отрасъла в България. Развитието ѝ се дължи основно на богатата селскостопанска суровинна база. Това определя незначителния спад на дела ѝ през последните 10 години, въпреки значителния спад на селскостопанското производство. Регионът е водещ в производството на млечни продукти и е сред водещите в производството на месо и месни произведения. В него се произвеждат 11,5% от месото, 24,2% от сиренето и кашкавала, 11,2% от растителните хранителни масла, 10,7% от гроздовите вина, 3,2% от зеленчуковите и 4,5% от плодовите консерви, 10,5% от млечните масла в страната и 7,6% от брашното.

Водещ подотрасъл е месната промишленост, чието развитие се дължи на развитото животновъдство в Североизточния придунавски регион доскоро. Най-големите предприятия за месо и месни продукти се намират в потребителските центрове - Русе, Търговище, Силистра /"Меком"/, Разград. В Разград и с.Червена вода в близкото минало са построени значителни по мощност птицекомбинати, които днес функционират с незначителна част от капацитета си.

През последните 10 години намалява производството на консерви в региона, поради спада в селското стопанство. Делът на региона в производството на плодови консерви спада 2 пъти, а в производството на зеленчукови консерви - около 4 пъти. Значителен спад бележи и производството на гъбени консерви в с.Красен. Основните консервни предприятия /Русе, Търговище, Силистра, Разград, Бяла, Исперих, Кубрат и др./ работят с незначителна част от мощностите си. Нарастване на продукцията бележи само предприятието за плодов сок в с.Сливо поле. През последните 4-5 години в региона се появяват и много частни консервни предприятия, също разчитащи на богатата суровинна база.

В Североизточния придунавски регион се намира едно от най-старите предприятия за захар в България - Русе. В него се произвеждат около 10% от захарта в страната и 100% от лимонената киселина. Доскоро това предприятие е и единственият производител на хлябна мая България. То е построено под въздействието на благоприятното географско положение на Русе и възможностите за отглеждане на захарно цвекло в региона. В него обаче не се произвеждат захарни изделия.

Регионът е на 1-во място в страната по производство на млечни продукти /сирене, кашкавал, масла/. През последните няколко години се отбелязва тенденция към нарастване на относителния му дял в тези производства. През 70-те години са построени значителни мощности в Русе, Търговище, Силистра, Разград, Кубрат, Попово, Бяла и други по-големи селища.

Богатата суровинна база в региона определя развитието и на мелничарската промишленост. Предприятия има в Русе, Силистра и редица други селища от региона. В Разград се произвежда царевично масло, нишесте, брашно и фуражи. Предприятието е едно от първите приватизирани предприятия в страната. То е купено от белгийска фирма.

В град Исперих се произвежда калибрирана царевица.

Регионът е на 4-то място в България по производство на гроздови вина. Основните винарски и спиртоварни центрове са Търговище, Русе, Кубрат, Силистра, Бяла. Най-известни в чужбина са марките вина на винзавода в Търговище. Същото предприятие предлага на пазара и водка. В Силистра се произвежда кайсиева

ракия по оригинална технология, а в Русе - бисерна ракия, както и винен оцет.

Тютюневата промишленост в Североизточния придунавски регион е представена само от цехове в Дулово и Исперих за първична обработка на тютюн. Тютюневи изделия не се произвеждат.

Хранителни растителни масла се произвеждат в Русе, Попово и Силистра. Регионът е на 5-то място в страната по производството на олио.

Производството на хляб и закуски е застъпено основно в най-големите градове от региона - Русе, Силистра, Търговище и Разград. В тях сега функционират множество частни фурни.

В Русе и Търговище се намират едни от най-големите предприятия в България за производство на безалкохолни напитки /основно от марката "Кока Кола"/.

Б/.Химическата промишленост произвежда 17,4% от ОПП в региона и 3,8% от продукцията на отрасъла в страната. Основен център на отрасъла е град Русе – в него има предприятия за бои, лакове, изкуствени кожи, пластмаси, битум, моторни масла. Там се намира и най-старото химическо предприятие в България - "Приста", произвеждащо бензин и масла още преди Втората световна война. Водещо химическо предприятие за региона днес е "Антибиотик" /Разград/ - продукцията му листа включва пеницилин, биомицин, стрептомицин и редица други лекарства. Значителен дял от продукцията в отрасъла дава "Латекс" /град Бяла/ - латекс, каучукови изделия и др. В Силистра се произвеждат технически каучукови изделия.

В/.Машиностроенето и металообработването произвеждат 10,8% от ОПП в региона и 7,9% от продукцията на отрасъла в страната. През последните 10 години делът на отрасъла в ОПП спада 2 пъти, което се дължи на ограниченото търсене на продукцията му. До края на 80-те години в региона са построени множество предприятия, произвеждащи разнообразна продукция, предназначена основно за пазарите на СИВ. Днес тези предприятия са в тежко финансово състояние, поради липсата на пазари за продукцията им и високата себестойност на последната.

Основното предприятие от отрасъла е ЗТМ край Русе, произвеждащо оборудване и машини за металургията, рудодобива, металообработването и машиностроенето.

Североизточният придунавски регион е специализиран в производството на **селскостопански машини** във връзка с благоприятните условия за развитието на селското стопанство. Такива машини се произвеждат основно в Русе, но предприятия от подотрасъла има и в Дулово, Кубрат, Завет, Тутракан, Две могили, Старо село. В Търговище се намира ремонтно предприятие за селскостопански

машини. В региона се произвеждат над 13% от тракторите в България и значителна част от прикачната земеделска техника.

Транспортното машиностроене е представено от предприятията в Русе и Тутракан, произвеждащи речни кораби, лодки и яhti. В Търговище и Попово се произвеждат елементи от оборудването на морски кораби. През последните 10 години тези производства са ограничени до минимум. Към подотрасъла се отнасят и ремонтните ж.п. предприятия в Русе и Самуил, както и ремонтното предприятие за камиони и автобуси в Омуртаг.

В Североизточния придунавски регион е застъпено и производството на металорежещи машини /Русе, Разград, Силистра, Попово/, мелничарски машини /Борово/, нестандартно оборудване /Разград/, инструменти /Дянково/, строителна техника /Главиница, Исперих/, машини за ХВП /Търговище/ и др.

Повечето от посочените производства са силно ограничени през последните 10 години, поради ограничените пазари за продукцията им.

Металообработването е представено от производствата на чугунени отливки /Разград/ и на алуминиеви отливки /Силистра/, болтове и гайки /"Юпер", Русе/, стоманена арматура /Лозница/, печки и газови уредби /Тутракан/, детски колички /Русе/. Металообработващите предприятия в Разград и Силистра дават над 3% от ОПП в региона и около 1,5% от продукцията на черната и цветна металургия в страната.

Г/.Електротехническата и електронна промишленост произвеждат 5,8% от ОПП в Североизточния придунавски регион и около 10% от продукцията на отрасъла в България. През последните 10 години делът им в ОПП спада около 3 пъти, докато този в продукцията на отрасъла в страната се запазва на същото равнище. Това е доказателство за структурни промени в промишлеността на региона, извършващи се при нови икономически условия.

Застъпени са производствата на: измервателни уреди /Русе/, електроинсталации /Русе и Кубрат/, акумулатори и хладилни инсталации /Търговище/, печатни платки /Русе и Бяла/, калкулатори и касови апарати /Силистра/, електронни и механизирани детски играчки /Силистра и Разград/, редуктори /Бяла/.

Д/.Стъкларската и порцеланово-фаянсова промишленост произвежда 5,5% от ОПП в региона и над 22% от продукцията на отрасъла в страната. През последните 10 години делът на отрасъла в ОПП на региона нараства над 2 пъти, което се дължи на осигурената суровинна база и потреблението на продукцията. Отрасълът е представен от 2 основни предприятия: Разград /стъкло и порцелан/ и Исперих /фаянс и керамични плочи/.

Е/.Текстилната и трикотажна промишленост произвеждат около 4,5% от ОПП в региона и 8% от продукцията на отрасъла в България. В Североизточния придунавски регион се произвеждат около 13% от копринените, 3,5% от памучните и едва 0,01% от вълнените платове в страната. Основен център на текстилната и трикотажна промишленост е град Русе, където има предприятия за копринени платове /"Дунавска коприна"/, чорапи и чорапогащи /"Фазан"/, памучни платове и нетъкан текстил /жакард/. В Тутракан се произвеждат доскоро конопени тъкани, но липсата на суровина и потребление определят ликвидацията на това производство.

Памучен текстил и трикотаж се произвежда и в Разград, Търговище, Антоново, Омуртаг и Силистра. В град Дулово се тъкат килими /основно персийски тип/.

Ж/.Дърводобивната и дървообработваща промишленост произвеждат 4,5% от ОПП в региона и над 12% от продукцията на отрасъла в страната. Североизточният придунавски регион произвежда 11,9% от облия и цепен дървен материал в България и под 1% от дъските.

През последните 10 години относителният дял на отрасъла в ОПП нараства, въпреки че се работи основно с вносни суровини. Най-големите предприятия са в Силистра /"Леспром"/, в Русе /дограма, мебели/, Кубрат, Търговище и Исперих.

З/.Промислеността за строителни материали произвежда над 4% от ОПП в региона и около 10% от продукцията на отрасъла в България. Тя е представена от добив на инертни материали /основно от река Дунав/, производството на облицовъчни строителни материали /Русе/, бетонни тръби /Русе/, строителни конструкции /Силистра, Търговище, Русе, Разград/, тухли и цигли /Русе, Бяла, Разград, Търговище, Кубрат/, огнеупорна керамика /Русе/ и др. Регионът произвежда 4,7% от тухлите в страната /последно място/.

И/.**Кожарската, кожухарска и обувна промишленост** произвеждат около 1,5% от ОПП в региона и над 8% от продукцията им в България. В Североизточния придунавски регион се произвеждат едва 1,9% от обувките в страната /предпоследно място/. Основните центрове са Русе /обувки и лицеви кожи/ и Търговище /груби кожи/.

Й/.**Шивашката промишленост** произвежда около 1,5% от ОПП в региона и около 13% от продукцията на отрасъла в страната. По-големите шивашки предприятия се намират в Русе /основно дамска конфекция/, Бяла /костюми от полиестерна коприна/, Силистра, Попово, Търговище и Разград. Основната част от тези предприятия са приватизирани.

К/.В региона е застъпена и **полиграфическата промишленост** /в областните центрове/, но делът ѝ в ОПП е незначителен - едва 0,1%.

Л/.**Енергетиката** е слабо представена в региона, тъй като липсват местни енергийни ресурси. По производство на електроенергия Североизточният придунавски регион е на последно място в България. В него се произвеждат едва 0,8% от електроенергията в страната и се налага внос от Източния Тракийско-Родопски. Енергетиката е представена от 2 ТЕЦ в Русе и ДЕЦ в Силистра и Разград.

2.Селско стопанство.

Отрасълът е водещ в Първичния икономически сектор на региона. Неговото развитие е благоприятствано от почвено-климатичните, стопански и демографски условия и ресурси.

Североизточният придунавски регион разполага с около 6,3млн.дка обработваема земя (95% са ниви) или 13,5% от обработваемата земя в България. Обработваемите площи са около 59% от територията му, т.е. делът им е значително над средния за страната. Равнинно-хълмистият релеф на територията му позволява широкото използване на селскостопанска техника, поради което в него се намират около 14% от тракторите и над 14% от комбайните в страната. Същевременно около 80% от обработваемата земя в региона са посевни площи. Всичко това определя и водещото място на **растениевъдството**.

Водещ подотрасъл на растениевъдството е отглеждането на **зърнени култури**. Те заемат над 62% от посевните площи в региона. Сред тях водещи са **пшеницата и царевицата**. В Североизточния придунавски регион се добива 16,6% от пшеницата /2-ро място в страната/ и 24% от царевичното зърно /2-ро място след Североизточния приморски регион/. Наред с тези култури се отглеждат още ръж,

ечемик, фасул, овес, фуражен грах, соя. Съществува изразена специализация на отделните области в отглеждането на отделни зърнени култури. Основната част от пшеницата и царевицата се добиват в Силистренска и Търговишка област. Отглеждането на соя и ечемик е застъпено в Русенска област, а на фасул и фуражен грах - главно в Разградска област.

Техническите култури заемат 18% от посевните площи в региона. Отглеждат се основно слънчоглед, тютюн и захарно цвекло. Регионът дава около 19% от слънчогледа /2-ро място в страната/, над 14% от ориенталския тютюн /3-то място/ и над 17% от захарното цвекло в България /3-то място в страната/. Основната част от добивите на слънчоглед са в Разградска и Търговишка област, а на захарно цвекло - в Русенска област. Тютюн се отглежда основно в Търговишко и Разградско, а коноп - в района на Тутракан върху ограничени площи.

Зеленчуковите култури, картофите, дините и пъпешите заемат около 4,5% от посевните площи в региона. От **зеленчуковите култури** се отглеждат: домати, краставици, зелен и червен пипер, зрял кромид лук, зеле, зелен фасул и др. В Североизточния придунавски регион се добиват около 12% от зеленчуците в страната /над 9% от доматиите, около 17% от краставиците, 10% от зеления пипер, около 25% от червения пипер, 17% от зелето и 12% от зеления фасул/. По производството на зеленчуци обаче той отстъпва на Западния Тракийско-Родопски регион и на регионите, граничещи с Черно море.

Регионът е и сред основните производители на **дини и пъпеш** в България. В него се добиват над 15% от тези култури /4-то място в страната/. Отглеждането на **картофи** е застъпено основно в Търговишка област, като се добиват едва 3% от картофите в страната.

Многогодишните плодови и ягодови насаждения заемат 4,5% от обработваемите земи в Североизточния придунавски регион. По производството на плодове /около 10% от добитите в страната/ регионът е на 5-то място в България. В него се добиват 4,6% от ябълките, над 10% от гроздето, 10% от сливите, почти 30% от ягодите в страната. Той е основен производител на кайсии в страната /основно Силистренско/ и на орехи /повсеместно/. Съществува изразена специализация на отделните области в отглеждането на плодове. Основни лозарски райони са Русенско и Търговишко, докато като овощарски райони изпъкват Силистренско и Разградско. Отглеждането на ягоди е застъпено в Търговишко, Разградско и Силистренско.

Фуражните култури заемат над 14% от посевните площи в региона. Отглеждат се основно силажна царевица и люцерна. По производство на силажна

царевица Североизточният придунавски регион е 1-ви в страната (около 25% от общия добив), а по производство на люцерна (над 18%) той е 2-ри сред Северния централен регион. Наред с тези култури се отглеждат още репко и кръмно цвекло. Основни производители на фуражи са Русенска и Разградска област.

Животновъдството в региона осигурява населението и обработващите промишлени отрасли с ценни храни и суровини. Неговото развитие се основава на богатата фуражна база.

Водещ подотрасъл е **говедовъдството**. В региона се намират над 13% от говедата в страната /4-то място/ и само 4% от биволите. Основната част от едрия добитък се отглежда в Търговишко и Силистренско. Подотрасълът осигурява около 86% от млякото и около 20% от месото в региона.

Овцевъдството също е добре застъпено, въпреки че липсват планински пасища. Тук се намират над 13% от овцете в страната /4-то място/. По-голямата част от тях се отглеждат пасищно в Търговишка област. Подотрасълът осигурява 10% от овчето мляко и над 14% от вълната в България.

Въпреки професионалните особености на населението в Североизточния придунавски регион, сравнително добре развито е и **свиновъдството**. Тук се намират над 10% от свинете в страната /основно в Русенска област/.

В региона се намират и значителна част от птиците в страната (около 14%). Развитието на подотрасъла е благоприятствано от богатата фуражна база.

В Североизточния придунавски регион се отглеждат още **кози** (11% от страната), **коне** (над 17% от страната), **магарета** (над 13%), **мулета и катъри** (10%), **зайци** (над 13%) и **пчели** (около 17% от пчелните семейства в страната).

В региона има благоприятни условия и за развитието на **риболова** (основно по река Дунав).

3.Транспорт.

Този отрасъл е водещ сред отраслите от Третичния икономически сектор, поради географското положение на региона и благоприятните условия за строителство на транспортната му инфраструктура. Развити са почти всички видове транспорт, характерни за България.

Водещ транспортен отрасъл е **железопътният транспорт**. Дължината на ж.п. мрежата в региона е около 350км. Линията Горна Оряховица-Русе е с национално значение, тъй като чрез нея България се свързва с Румъния, Украйна, Русия и

Молдова. С национално значение са и линиите Попово-Търговище /отсечка от линията София - Горна Оряховица - Варна/ и Русе-Каспичан. С регионално значение е отсечката Самуил-Силистра.

Автомобилният транспорт е с нарастващо значение за Североизточния придунавски регион, тъй като той е значително по-бърз и удобен в сравнение с ж.п. транспорта. Дължината на шосейната мрежа в региона е 3960км, или 10,6% от пътната мрежа в България. Нейната гъстота е 366км/1000км², при 336км/км² за страната. Над 94% от пътищата са с твърда настилка, но все още първокласните пътища имат по-нисък дял от средния за страната - само 7,6% от пътищата в региона. С най-голямо значение за региона са пътищата Русе - В.Търново, Русе - Плевен, Русе – Кубрат - Силистра, Русе – Разград - Шумен, Антоново - Омуртаг - Търговище - Шумен.

В Североизточния придунавски регион е развит и **речният воден транспорт**. В град Русе се намира управлението на българския речен флот. С най-голямо значение са пристанищата в Русе, Силистра и Тутракан.

До края на 80-те години регионът се отличава и с развит **въздушен транспорт**. През този период се поддържат редовни въздушни линии от София до Русе, Силистра и Търговище. Днес тези летища се използват епизодично.

През територията на региона преминава трасето на газопроводния пръстен на страната. Градският транспорт е представен от автобусни и тролейбусни /Русе/ превози в по-големите селища.

4.Съобщения. Съобщителните връзки в Североизточния придунавски регион са сравнително добре изградени. На територията му функционират 344 ПТТС и 107 агентства, които обслужват всичките селища. В него са регистрирани 8,5% от телефонните постове в България. Основен комуникационен център е град Русе. В него функционира и регионално студио на НТ.

5.Туризм. В региона е развит основно познавателния туризъм, както и т.н. "транзитен" туризъм. Природните ресурси за развитието на туризма са значителни, но не се използват пълноценно. В територията на региона има 3 резервата, 158 природни забележителности, 4 защитени местности. С най-голяма атрактивност се отличават резервата "Сребърна" и каньоновидната долина на река Русенски Лом.

Североизточният придунавски регион разполага и със значителни антропогенни туристически ресурси, сред които изпъкват Червенската крепост, мостът на река Янтра при Бяла, скалните манастири край Иваново и редица други обекти. На територията му се намират 76 исторически обекта или около 8% от всички в България.

Краткотрайният отдих на населението от региона е ориентиран основно към Дунавското крайбрежие. Като цяло обаче МТБ на туризма в региона е твърде ограничена. На територията му няма почивни домове, а средствата за подслон са едва 32 или само 4% от всичките в страната.

6. Материалната база на здравеопазването е представена от 19 болнични заведения /5 са диспансери/, 60 детски ясли, 98 аптеки. Задоволеността на населението от Североизточния придунавски регион с лекари и зъболекари е значително под средните показатели за страната. Това влияе силно върху нивото на смъртността /обща и детска/ в региона.

7. Инфраструктурата на образованието е представена от 456 учебни заведения, от които 4 са колежи и 1 ВУЗ /Технически университет в Русе с филиал в Силистра/. В Търговище има филиал на Югозападния университет /Благоевград/. Броят на учащите се бързо намалява през последните 10 години, като днес той е около 100000д., от които 8000 са студенти.

8. Североизточният придунавски регион има сравнително недобре развита **търговска мрежа**, което се дължи до голяма степен на слабото развитие на туризма. По брой на търговските обекти и по обем на продажбите в тях регионът е на предпоследно място в България /пред Северозападния регион/.

9. Културната инфраструктура е представена от 8 театъра, 12 кина, 14 музеи, 489 читалища и 895 библиотеки. По тези показатели регионът е сред първите в страната, което е доказателство за наличието на традиции. Като културен център изпъква град Русе, който има вековни традиции в тази област.

VI. Място на региона в НС.

Под влиянието на географското си положение, природните и демографските си ресурси Североизточният придунавски регион заема водещо положение сред останалите региони в производството на селскостопански машини, касови апарати и калкулатори, бои и лакове, електронни играчки, стъкло и порцелан, мая и лимонена киселина, сирене и кашкавал, кайсии и зарзали, соя, захарно цвекло и редица други стоки. Всичко това определя важното място на неговото стопанство в

НС.

VII. Връзки на региона.

Видът и интензивността на тези връзки се определят от стопанската специализация на региона и демографските му ресурси.

Вътрешнорегионалните връзки са определени от различната специализация на отделните административни области, както и от производствените връзки между селското стопанство, ХВП и леката промишленост, между машиностроенето и селското стопанство и др.

Връзките на региона са най-тесни с Югозападния, Североизточен приморски, Северен централен и Източния Тракийско-Родопски региони. За тях и за чужбина се изнасят селскостопански машини, стъкло, порцелан, вина, ракии, машинни масла, олио, латекс, бои, антибиотици, акумулатори, печатни платки, корабно оборудване, детски играчки, касови апарати, калкулатори и др.

От другите региони в страната и от чужбина се внасят метали, нефт, газ, електроенергия, дървесина, горива и др.

VIII. Териториално-административно деление и основни селища в региона.

В административно отношение Североизточният придунавски регион се разделя на 4 области /Русенска, Силистренска, Разградска и Търговишка/ и 27 общини /8 в Русенска, 7 в Разградска, 7 в Силистренска и 5 в Търговишка област/.

Основната част от стопанските и демографските ресурси на региона са концентрирани в **Русенска област**. Тя има територия от 2783,8 км² и население 277066д. (37,3% от населението на региона). Стопанството ѝ е специализирано в производството на селскостопански машини, речни кораби, копринен текстил, бои, латекс, мебели, оборудване за добивни и преработващи промишлени отрасли. Областта има сравнително най-развита търговска мрежа и инфраструктура на транспорта, здравеопазването и образованието в сравнение с останалите административни области в региона. На територията ѝ се намира и основната част от МТБ на туризма в региона.

Най-голямата **община** в областта е **Русенската** /183900ж./. Естествен център на областта и региона е град **Русе** /166470ж./. Той е най-големият български дунавски град и същевременно най-красивият. Развива се на мястото на старата римска крепост "Сексагинта приста" при вливането на река Русенски Лом в Дунав. От 1431г. датира сегашното му име. По време на турското владичество градът /наричан Русчук/ е основният търговски център на българските земи, чрез който се

осъществяват стопанските и културните връзки с Централна и Западна Европа. За издигането му допринасят избирането му за административен център на “Туна вилает” през 1864г., пускането в експлоатация на ж.п.линията Русе-Каспичан-Варна през 1866г. и прокарването на трасетата на много пътища към Търново, Варна и другите по-големи селища в страната. Преди Освобождението градът е втори по големина в българските земи след Пловдив. След 1878г. Русе бързо се развива като индустриален и културен център под въздействието на благоприятното си географско положение. В началото на 30-те години той става център на параходството “Българско речно плаване”, а през 1931г. името му е сменено от “Русчук” на Русе. Още преди Втората световна война Русе се превръща в един от основните индустриални центрове на България. В него са построени предприятия за бензини и масла, пластмаси, селскостопански машини, ремонт на вагони и локомотиви, текстилни изделия, захар, брашно, консерви, кожени изделия и др. След Втората световна война много от производствата са уедрени и разширени. Построени са и нови предприятия за речни кораби, мебели, инвестиционно машиностроене, металорежещи машини, металообработка, производство на храни, безалкохолни и спиртни напитки, чорапи и др. За развитието на селището през този период допринася и пускането в експлоатация на моста над Дунав, както и функционирането на фериботната линия за товарни автомобили през последните няколко години. След 1989г. в града е изградена свободна безмитна зона, което е във връзка с благоприятното му географско положение и наличието на сравнително добре изградена инфраструктура. Успоредно с индустриалното си развитие, през последните десетилетия Русе доразвива и културните си традиции. В него има опера, театри, читалища, симфоничен оркестър, музеи/свързани главно с национално-освободителните ни борби/ и редица други културни институции. Русе е и университетски град. В него се намира Технически университет с множество хуманитарни специалности /европеистика, икономика, право и т.н./. В града функционират и научни институти по селскостопанско машиностроене, земеделие и др. Русе разполага и с редица болнични заведения, които имат дори надрегионално значение. Такава е Военната болница и др. През последните 10 години населението на Русе намалява с бързи темпове, което се дължи на емиграциите и миграциите към други региони на страната, поради влошената екологична обстановка в града и неговата околност.

На второ място по население в областта е **община Ветово** /19700ж./. Неин център е град **Ветово** /5140ж./. Той е със земеделски облик и един от малкото градове в региона и областта с положително миграционно салдо. В община Ветово се включва и град **Сеново** /1914ж./, който има изцяло земеделски облик.

Община Бяла има 17900ж. Стопанството ѝ е специализирано в производството на бои, латекс, каучукови изделия, редуктори, шивашки изделия, вина и храни в

прясно и преработено състояние. Град **Бяла** /10620ж./ е втори по големина в Русенска област. Селището е разположено на 2-та бряга на река Янтра. През 19век на реката е построен мост от Колю Фичето, който днес е главната забележителност на града. По времето на Руско-Турската освободителна война в селището се установява щабът на ген.Гурко. Днес къщата е превърната в музей.

Град **Две могили** /4920ж./ също е **общински център** и център на богатата селскостопанска околност /лозя, царевица и др./. В близост до града се намира Червенската крепост - една от най-големите крепости в Средновековна България.

Град **Борово** /2690ж./ е **общински център** и има селскостопанска специализация на стопанството си.

Разградска област има територия 2646,1км² и население 165780д. (22,3% от населението на Североизточния придунавски регион). През последните 10 години населението намалява значително, поради емиграциите към Турция и Западна Европа. Стопанството на областта е с изявена специализация в селското стопанство, ХП, ХВП, машиностроене. На територията ѝ са формирани 7 общини. С максимални стопански и демографски ресурси изпъква **Разградската община**. В нея живеят 37,7% от жителите на областта и 8,4% от населението на региона. Стопанството ѝ е специализирано в ХП, ХВП, стъкларска, порцеланово-фаянсова и дървообработваща промишленост.

Център на областта и общината е град **Разград** /41150ж./. Той е наследник на римската крепост "Абритус". Издига се като гарнизонно, занаятчийско и търговско селище през периода на турското владичество, когато са развити ковачеството, кожухарството, абаджийство. За издигането му допринася и пускането в експлоатация на ж.п.линията Русе-Каспичан-Варна през 1866г. След 1878г. Разград остава задълго изолиран от индустриалния подем в България. В началото на ХХв. са построени няколко тухларни и маслодобивни работилници. След Втората световна война в града се развиват ХП, стъklarската и порцеланово-фаянсовата промишленост, ХВП, производството на авточасти и др. Основните предприятия, които дават днес облика на стопанството в града са "Антибиотик", винзаводът, стъklarският завод и др. От 1959г. Разград е административен център на едноименния окръг, което допринася за стопанското, културното и демографското му развитие. Днес в него има театър, симфоничен оркестър, множество начални и средни училища. Разград е и транспортен център. През него преминават ж.п. линията Русе-Варна и важни шосейни пътища /Русе - Шумен, Разград - Силистра, Разград - Кубрат, Разград -Търговище/. През последните 10 години населението на града намалява с над 12000д., основно за сметка на емиграциите.

Община Исперих /28050ж./ е втората по големина в Разградската област. Стопанският ѝ облик се определя от порцеланово-фаянсовата и ХВП. Център на общината е град **Исперих** /10600ж./. Селището е ж.п. гара на линията Самуил - Силистра. Стопанският му облик се дава от ХВП. В селището има и предприятия за ремонт на сторителни машини, порцелан, фаянс, текстил и др.

Община Кубрат има 26100ж. Стопанството ѝ е специализирано в земеделие, ХВП, машиностроене. Център на общината е град **Кубрат** /9400ж./, който получава статута си през 1949г. Сега в селището има предприятия за дървообработващи машини, селскостопански машини, електроизолационни материали и др. В Кубрат има няколко общообразователни и специални училища.

Община Лозница /16600ж./ е четвърта по големина в Разградска област. Неин център е град **Лозница** /2840ж./, който е със земеделски облик.

Община Завет /13100ж./ също е със земеделска специализация. Нейният център е град **Завет** /3800ж./.

Община Цар Калоян има 9400ж. Град **Цар Калоян** /4600ж./ е със земеделски облик.

Община Самуил /9600ж./ е единствената община в областта с център селско селище.

Силистренска област има територия 2844,4км² и население 153650д. /20,8% от населението на региона/. Стопанството ѝ е с промишлено-аграрен облик. В областта се намират 7 общини /Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Силистра, Ситово, Тутракан/.

С най-големи стопански и демографски ресурси е **община Силистра** /67750ж./. Стопанският ѝ облик се дава от електронната промишленост, ХВП, текстилната, дървообработващата промишленост. Център на общината и областта е град **Силистра** /44800ж./. Той е наследник на римската крайдунавска крепост “Дуросторум”. Преди 1878г. е занаятчийски и административен център. След Освобождението се развива основно като административен и земеделски център, като остава встрани от основните пътни артерии в страната. За западането на Силистра “допринася” и включването му в пределите на Румъния през периода 1913-1940г. След Втората световна война Силистра се развива като индустриален център, след като в него са построени редица индустриални предприятия от електронната, текстилната, мебелната, дървообработващата и ХВП. Днес по-големите индустриални предприятия са “Леспром” /дървообработване/, “Камъшит” /мебели, осветителни тела, сувенири и др./, предприятията за касови апарати и калкулатори, за технически каучукови изделия, винзаводът и др. За нуждите на “Леспром” е построено ново пристанище. В града има театър, читалища, различни учебни и болнични заведения. В Силистра има филиал на Техническия университет в Русе и ПВУ за подготовката на начални учители. Силистра е изходен пункт за посещения на резервата “Сребърна”, който е основният туристически ресурс в областта. Въпреки индустриалното си и културно развитие, през последните 25 години населението на града намалява с около 15000д., главно за сметка на изселванията към други региони и страни.

Втора по големина **община** в областта е **Дуловската** /32900ж./. Неин център е град **Дулово** /7300ж./. Той е важен транспортен възел. През него преминава ж.п. линията от Самуил за Силистра и шосейни пътища за Разград, Шумен, Силистра и Русе. В града функционират предприятия за фураж, чугунени отливки, земеделски инвентар.

Третата по големина **община** в областта е **Тутраканската** /20400ж./. Стопанството ѝ има индустриално-аграрен облик. Център на общината е град **Тутракан** /10800ж./. Той също е наследник на римска крайдунавска крепост. До 1878г. се развива като занаятчийски, риболовен и пристанищен център. Стопанският му облик се запазва

и през годините до Втората световна война. През последните 40 години градът се развива значително в индустриално отношение с построяването на предприятия за лодки, печки и газови уредби, текстил и трикотаж, електронагреватели, консерви. Поради поддържането на относително висока безработица през последните 10 години, населението му бързо намалява с около 25%.

Община Главиница има население от 14800д. Нейният център град **Главиница** /2200ж./ има земеделски облик.

Общините Ситово /7300ж./ и **Кайнарджа** /6140ж./ имат за центрове села.

Община Алфатар/4390ж./ е най-малката в областта. Нейният център град **Алфатар** /2227ж./ има земеделски облик на стопанството си.

Търговишка област има територия 2553,2км² и население 145284д. или 19,6% от населението на Североизточния придунавски регион. Стопанският ѝ облик се дава от ХВП, машиностроенето, дървообработването, текстилната и трикотажна промишленост. На територията ѝ са формирани 5 общини /Антоново, Омуртаг, Опака, Попово и Търговище/.

С максимални стопански и демографски ресурси е **община Търговище**. В нея живеят 62000д. или 42,5% от населението на областта. Неин център и център на административната област е град **Търговище** /39900ж./. Селището е разположено на река Врана и е с кръстопътно географско положение. От него излизат пътища за Котел, Шумен, Разград, Попово. Търговище е ж.п. гара на линията София-Варна и през него преминава първокласният път от столицата за Шумен и Варна. Появата му датира от периода на Първата българска държава, но по-голяма известност получава през XVIIIв., когато в него се провежда панаир. Преди 1878г. Търговище се нарича Ески Джумая. След Освобождението градът се развива като център на богата земеделска околност и се развиват кожарската и хранителна индустрия. След Втората световна война в Търговище са построени предприятия за акумулатори, машини за хранителната индустрия, пътни и строителни машини, шивашки изделия, мебели и дограма, тухли и цигли, храни и напитки. Днес с най-голям дял в индустриалното производство са ХВП /вина, ракии, консерви, месо и месни произведения, безалкохолни напитки/, електротехническата промишленост /акумулатори, хладилни инсталации/, мебелната промишленост, промишлеността за строителни материали /тухли и цигли/, машиностроенето /корабно оборудване/, трикотажната и текстилна промишленост и др. Край Търговище има гражданско летище, което се използва епизодично. В града функционира филиал на ЮЗУ /Благоевградски университет/.

Втората по големина **община** в областта е **Поповската** /39700ж./. Стопанският ѝ облик се дава от машиностроенето, ХВП, текстилната и шивашка промишленост. Нейният център град **Попово** /19135ж./ е втори по големина град в областта. Неговото развитие се дължи на пускането в експлоатация на ж.п. линията София-Варна. До 1880г. селището има статут на "село" и е с едва 1100ж. От началото на XXв. Попово получава административни функции като околийски център, което допринася за развитието му. Сега градът е с индустриален облик. В него функционират предприятия за корабно оборудване, ремонт на земеделски машини, тухли и цигли, текстил, олио, брашна и фуражни смеси. През последните 10 години населението му намалява с относително ниски темпове на фона на останалите градове в областта и региона. Това се дължи главно на стабилността в икономиката му.

Община Омуртаг /26950ж./ е третата по големина в областта. Стопанският ѝ облик се определя от машиностроенето, ХВП, текстилната промишленост. Центърът на общината град **Омуртаг** /8830ж./ е разположен в близост до първокласния път от София за Варна. До 1934г. селището се нарича Осман пазар. Развитието му е с бързи темпове от началото на 60-те години когато са построени предприятия за ремонт на автобуси и камиони, за шивашки изделия и консерви.

Община Опака има население от 8400д., като само в административния ѝ център град **Опака** живеят 3400д. или 40% от жителите ѝ.

Община Антоново /8220ж./ е най-малката община в областта. Град **Антоново** /1968ж./ има аграрни функции и облик. Разположен е на първокласния път София-Варна и неговото разклонение за Попово.

IX. Проблеми и перспективи за развитие на региона.

Основните проблеми в развитието на Североизточния придунавски регион през последните 10 години са свързани с намаляването на индустриалното и селскостопанско производство, поради преориентирането на външните пазари и стесняването на вътрешните пазари за продукцията им.

Важен проблем е и демографският /намаляването на населението в региона, поради изселванията към Турция и другите региони от страната/.

Все още не е решен и екологичният проблем на селищата край река Дунав /Русе, Силистра и др./, които се замърсяват от трансгранични замърсители /основно от Румъния/.

Важен проблем е и неразвитата енергетика в региона.

Като проблем, който се отразява негативно върху стопанското и демографско развитие на региона и страната, е липсата на транспортни връзки през река Дунав, които да облекчат потока през Русе.

Липсата на средства за земеделието и забавеният процес на връщане на земите са други важни проблеми за региона, тъй като земеделското производство спада значително във връзка с посочените причини.

Решаването на тези и редица други проблеми ще спомогне за стопанското развитие на региона и спирането на процеса на депопулация в много от неговите общини.

